

УПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

ЄВРОПЕЙСЬКИХ ВИМОГ ДО ЕЛЕКТРОМАГНІТНОЇ СУМІСНОСТІ

Г. Душенко, заступник директора Департаменту, начальник відділу,

Мінпромполітики України, м. Київ

С. Чирков, заступник директора,

П. Катроша, заступник керівника,

ДП ВЦ «Омега», м. Севастополь

ВНЕДРЕНИЕ В УКРАИНЕ ЕВРОПЕЙСКИХ ТРЕБОВАНИЙ К ЭЛЕКТРОМАГНИТНОЙ СОВМЕСТИМОСТИ

Г. Душенко, заместитель директора Департамента, начальник отдела,

Минпромполитики Украины, г. Киев

С. Чирков, заместитель директора,

П. Катроша, заместитель руководителя,

ГП ИЦ «Омега», г. Севастополь

IMPLEMENTATION EUROPEAN REQUIREMENTS FOR ELECTROMAGNETIC COMPATIBILITY IN UKRAINE

G. Dushenko, Department Deputy Director, Section Chief,

Ministry of Industrial Policy of Ukraine, Kyiv

S. Chirkov, Deputy Director,

P. Katrosha, Deputy Chief,

Testing Centre «OMEGA» State Enterprise, Sevastopol

У 2004 році була прийнята нова Директива 2004/108/ЄС [1] Європейського парламенту та Ради ЄС щодо зближення законів Держав-членів у частині ЕМС, яка скасувала раніше чинну Директиву 89/336/ЄС [2]. В Україні на підставі Директиви [2] раніше було розроблено ТР з ЕМС, але, підтримуючи політику гармонізації вимог національної нормативної бази з європейською, необхідно було переглянути раніше розроблену редакцію. Розроблення нового ТР з ЕМС почалося після прийняття Директиви [1].

Відмінною рисою обох директив є використання принципу «глобального підходу» до оцінювання відповідності, тобто застосування:

У статті висвітлено питання гармонізації вітчизняної нормативної бази в галузі ЕМС з нормативною базою Європейського Союзу (ЄС). Проаналізовано процес розроблення Технічного регламенту (ТР) з електромагнітної сумісності (ЕМС) в Україні. Позначено основні проблемні питання, пов'язані з цим упровадженням.

- принципу модульного підходу;
- процедури призначення нофікованих органів з оцінювання відповідності;
- знака відповідності **CE** для обладнання, яке задовольняє вимогам Директиви.

Директива регламентує суттєві вимоги до обладнання, при його розробленні та виготовленні, у разі урахування яких гарантується, що:

- а) рівень електромагнітних завад від обладнання не буде перевищувати рівень, допустимих

завад для нормального функціонування радіо, телекомунікаційного та іншого обладнання;

б) ступінь стійкості обладнання до електромагнітних завад, що виникають у ході передбаченої експлуатації, дасть змогу йому функціонувати без неприпустимих погіршень у роботі.

Якщо суттєві вимоги до обладнання, згадані вище, повністю або частково встановлені (або уточнюються) іншими Директивами, то Директива ЕМС не поширюється на таке обладнання.

Для проведення національної політики в галузі ЕМС, для системного підходу до формування нормативної бази з ЕМС рішенням Мінпромполітики України [3] на базі ДП ВЦ «Омега» була створена Головна організація із стандартизації у галузі ЕМС (ГОС-31), призначена для організації, планування і координації робіт із стандартизації в галузі ЕМС. Ця ж організація відповідно до наказу Мінпромполітики України від 15.03.2005 № 193 була призначена відповідальною за розроблення та упровадження ТР з ЕМС на основі Директиви [1]. При цьому важливим завданням стало підготовлення підприємств та організацій до виконання вимог цього технічного регламенту.

Розроблення проекту ТР проводила група фахівців, до складу якої увійшли представники зацікавлених організацій і відомств: Мінпромполітики, Держспоживстандарту, Мінтрансзв'язку, ДП «УДЦР», УНДІРТ, ТК 22, ДП ВЦ «Омега». Під час розроблення враховувалося, що ТР з ЕМС є одним з чотирьох в Україні (поряд з ТР на низьковольтне обладнання, машини і механізми, прості посудини високого тиску), який упроваджується раніше від усіх інших у рамках реалізації «Плану дій щодо вільного переміщення промислових товарів у пріоритетних секторах української промисловості, визначених та узгоджених з європейською стороною в рамках реалізації проекту Twinning». Зазначена політика спрямована на підтримку створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС та приєднання України до Угоди про оцінку відповідності та прийнятності промислових товарів (АСАА), як першого важливого кроку на шляху до євроінтеграції.

У рамках програми упровадження ТР з (ЕМС) в жовтні 2009 року в Києві відбувся науково-методичний семінар «Упровадження ТР з ЕМС — важливий фактор підвищення якості продукції та перевірки готовності вітчизняних підприємств-виробників до виготовлення обладнання відповідно до його вимог».

У роботі семінару взяли участь понад 60 провідних фахівців підприємств та організацій, заінтересованих у впровадженні нових європейських вимог з ЕМС в Україні. Це представники виробничих підприємств, Мінпромполітики, Держспоживстандарту,

Адміністрації зв'язку України, Технічного комітету з ЕМС (ТК 22), головних організацій зі стандартизації МПП, галузевих інститутів, а також фахівці органів підтвердження відповідності та випробувальних лабораторій.

Семінар завершував етап розроблення й затвердження ТР з ЕМС. Упровадження його здійснюється відповідно до плану застосування Технічного регламенту з електромагнітної сумісності на 2009—2010 роки, затвердженого постановою КМУ [4].

Розроблення та упровадження нової версії ТР з ЕМС проводилося протягом 5 років. За цей час, під керівництвом Мінпромполітики проведена значна робота з гармонізації національних стандартів України, де об'єктами стандартизації є вимоги до ЕМС. Активну участь у підготовці проектів національних гармонізованих стандартів взяли представники НТУУ «КПІ» (Пилинський В.В.), ТК 22 (Князев В.В.), УкрНДНЦ (Королько С.А.), НВП «Стандарт-Сервіс» (Крокос П.А., Федорин М.М.), ДП ВЦ «Омега» (Мельник С.Г., Беліков Н.І., Катроша П.В.) та ін.

В основу проекту ТР з ЕМС України була покладена ідеологія Директиви 2004/108/ЄС. Крім цього були враховані національні особливості і вимоги законодавства України. Зокрема в нього включені вимоги до маркування національним знаком відповідності, реєстрація декларацій, призначення органів з оцінювання відповідності (а не нотифікації як у Європі) та ін.

ТР встановлює вимоги ЕМС до обладнання, яке виготовляється, використовується або імпортується на територію України, процедури для оцінювання відповідності, умови розміщення на ринку та/або уведення в експлуатацію, правила маркування національним знаком відповідності, а також регламентує нагляд за дотриманням вимог ТР з ЕМС. Дія його поширюється на обладнання, яке здатне створювати електромагнітні завади або на характеристики якого можуть впливати такі завади.

ТР з ЕМС не поширюється на:

- авіаційне обладнання, комплектуючі вироби та пристрої, які використовуються в галузі цивільної авіації;
- радіоблабнання, що використовується радіоаматорами, відповідно до Регламенту радіозв'язку Міжнародного союзу електрозв'язку (МСЕ), за винятком випадку, коли обладнання є доступним на ринку;
- радіоблабнання та телекомунікаційне термінальне обладнання, що підпадає під дію спеціального ТР.

Проект нового ТР протягом півтора року пройшов два кола узгодження. Початковий перелік погоджувальних організацій і відомств було доповнено, зокрема, до нього увійшли Міністерство фінансів

